

YILMAZ ÖNGE
(1935-1992)

Tuncer BAYKARA

1971 senesi Ağustos ayının son günlerinde bir akşam üzeri Adilcevaz'da tanıştığım Yılmaz Önge ile, demek ki yirmi yılı aşkın bir dostluğum varmış. Kendisi Selçuklu devri mimarisini, öteki özellikleri ile birlikte bilen nadir bilim adamlarından birisi idi. Aynı zamanda devrin, hatta Türk sanatının diğer meselelerini de incelemek isteyen seçkin bir araştırmacı idi. 1971'de kendisini, Malazgirt Zaferinin 900. Yılı kutlamalarına katılan Türk bilim adamlarına tanıtan merhum Süheyl Ünver idi. Tıpkı hocası gibi, o da hâzâ bir İstanbul Çelebisi, İstanbul Beyefendisi idi.

Son on yıldır, Yılmaz Önge arkadaşım ile meslektaş olarak ilişkilerim çok daha gelişmiş idi. Çünkü onunla zihnimizde bazı meseleler ortak olarak çözüm bulmak istiyorduk. En son olarak 1992 senesi şubatının ılık ve güneşli bir gününde, Antalya'da Evdir Hanımı dolaşırken, Selçuklu devrindeki mülkiyeti, bir başka ifade ile yapıların arsalarının durumunu gözden geçirmiş, kısacası müdavele-i efsar etmiştik. Ben ona, o da bana yeni bakış açıları ilham ediyor, meselelere başka bir açıdan bakmamı sağlıyordu ve merhum arkadaşım da aynı düşüncede idi. Çünkü o bir mimar, ben ise sosyal konuları da ihmal etmeyen bir tarihçi idim. Ama ortak hükümlere varabiliyorduk çoğu zaman.

1935 senesinde, İstanbul'da Kemaleddin Bey ile Ayşe Hanımın evladı olarak dünyaya gelen Yılmaz Önge, 1959 da Mimar olarak İstanbul Teknik Üniversitesini bitirmiş, 1961 de Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne girmiştir. 8 Şubat 1963 de mimar Ali Saim Ülgen'in vefatı üzerine yerine geçmişti. Akademik hayata geç intisab etmiş, 1972 de doktorasını vermiş, 1978 tarihinde de "Doçent" ünvanını almıştı. Doçentlik çalışması, ne yazık ki henüz yayın alanına çıkmamış olan "XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları"dır, 1979 senesinde Konya Selçuk Üniversitesi ne intisab etmiş, 1985 de Mimarlık Fakültesi'ne geçmiştir.

Rahmetli arkadaşım ile aynı günlerde Yüksek Öğrenim Kurumu merdivenlerini arşınlayarak 1987 tarihinde "Profesör" olmuştu. O sonraki yıllarda da eğitim ve öğretim faaliyetini devam ettirmiştir. Birçok seminer ve sempozyumda birlikte olduk. Nihayet 28 Mart 1992 tarihinde Allah'ın rahmetine kavuşmuştur.

Evli ve bir çocuk babası olan Yılmaz Önge, Selçuklu devri mimarisi ve sanatıyla ilgili tebliğ ve makaleleri ile unutulmayacaktır. Çünkü bunların hepsi de titiz bir araştırmacının çalışmasının ürünü idiler. Konuları da çok çarpıcı olabiliyordu. Fakat gönlünde yatanın asıl olarak Türk'ün su ile ilişkisinin bütün yönlerini ortaya koymak olduğunu sanıyorum. Bilgi birikiminin neticelerini kitap halinde ortaya koyamadan aramızdan ayrılması üzüntümüzü artırmaktadır. Kendisine Tanrı'dan rahmet diliyorum.

Bornova (1992, 1994)

